

En familietragedie på Fyn August 1774 Lunde kirkebog 1774

Transskriberet af Ole Westermann

<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?bsid=180048#180048,30533986> v.s.

Samme Nat mellem d 4de og 5 August: Drukne sig med hustru og 3 Børn, af fortvivlelse over et ringe Tyveri begaaet af det ældste Barn, Anders Andersen huusmand i Ø. L. Tog Børnene af Sengen gik ½ Miil bort til Krogsbek paa Østrupgaards Grund, og bleve fundne med Reeb kaablede sammen alle 5 døde - Den 12 August bleve alle 3 børn, den ældste Piige 12 Aar gl. Sønnen 10 Aar og den mindste Piige 5½ Aar¹ med forvalterens forpagterens og heele Meenighedens følgeskab, efter Høje Herskabs foranstaltning i een Grav hæderlig nedsat, og den over dem af mig holdte Prædiken siden i Trykken udgiven - Venstre margen: "NB 5 Døde" - disse 5 Døde er begravede under 2den Lærer Hul i Lunde

Lunde-Skam herredsfoged Justitsprotokol 1770-1776

<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20495158#311289,63720740> h.s.

Anno 1774 den 17de Aug er en Extra Rett sat og foretaget effter Deres Excellence Høj Velbaarne Hr GehejmeRaad og Stiftsbefalingsmand Billes ordre over det Mord som Anders Andersen og Hustrue Kirsten Hansdatter har begaaet paa dem selv og trende deres Børn, som Herredsfoged her i Lunde Scham Herred bievaande med 2de Mænd, Carl Nielsen og Niels Rasmusen Møller, den første af Øster Lunde og dend anden af Wester Lunde ellers i Stæden for Carl Nielsen af Øster Lunde tog Herredsfogden i Forretningen Sognefogden Alberth Nielsen i Wester Lunde hvor da Hr Procurator Trøjel af Odense var møt, som af Stiftets høye Øvrighed anbefaled Actor til denne Sags Udførelse, og fremstillede 2de Kaldsmænd, navnlig Ernst Moerberg og Søren Wilhelm begge Indvaanere i Odense, der fremlagte Rettens udtagne Stevning til denne Sags Frem-

¹ hhv Karen - Anders - Maren

me, hvilken Stevning Actor forefandt at være saaledes, som hand samme har Conciperet og Herretsfogden til Underskrift og Udstødelse tilsendt, undtagen Stevningens Datum, som i Actors Concept var den - 13. Aug, da dend virkelig er Conciperet, men er af Hr Herretsfogden forandret til d 15 hujus, da dend først er kommet ham til hænde til Underskrift; Ligesom og dend Igientagelse af Stevningens Dato med bogstaver er af Hr Herretsfogden tilsatt, hvilked Sr Trøjel fandt fornøden at erindre, at det ikke skulle forårsage nogen Forundring, naar Doms-Acten paa høye Stæder bliver indsendt, og saaledes begierede Hr Trøjel denne Stevning at følge hvad som passerer, og de fremstillede Mænd i Eed tages, om Stevningens lovlige Forkyndelse, saavel for de i Stevningen benevnte, som andre effter a parte opsigelse? som Mændene ligeledes fremlagde. Indbemelte Stevning blev for Retten oplæst udi Stevningsmændenes Paahør

(næste side 257b)

og af dem med lovens Eed bekræfted lovlig at have stevnet alle udi Stevningen naungivne, og erholdet deres Paaskrift, som samme har paategned, forinden bekræfted de under samme Eed effter en a parte Memorial at have indkaldet til denne Extra Ret Rasmus Jørgensen, Lars Madsen, Jens Larsen, Hans Nielsen, Peder Clausen, Jeper Pedersen, Erik Larsen Olle Skræder, Jens Nielsen, Maren Pedersdatter, Søren Madsen, Peder Hansen, Niels Larsen, Carl Nielsen, Jacob Christensen alle fra Øster Lunde Forpagteren fra Nislefgaard, item Ung Karl Dines fra Dagstrup, saaledes følger Stevningen hvis som passerer. - Actor dereffter fremlagte til det agtende Acts og Tingsvidnes Indlemmelse Hands Excellence Hr GehejmeRaad og Stiftbefalingsmand Billes under 13 Aug Ham tilsendte ordres til Trøjel som Actor og Hr Procurator Uldahl som Defensor i denne Sag. - Endvidere fremlagte Actor Sogne Præstens i Lunde Velærværdige Hr Heilmans under Dags Dato meddeelte Attest om Anders Andersens og hustrues førte liv og levnet i Menigheden, saavelsom deres og deres

Børns Alder efter Kirkebogen, saag Actors Pro Memoria af 15 Aug. til de 2de Chirurgi Sr Titke² og Ortmann med deres paategnede Svar af samme Dato, og Actors videre Paategning, tilligemed deres Svar paa samme af Gaards Dato -

Hvilke Documenter for Retten blev oplæst, og efter Hr Trøjels beggiering skal følge hvad som passerer. - Hvorefter Actor begierede de indstevnte Vidner paaraabte og stæd til Forhør. - Som befaled Defensor for Anders Andersen og hustrue var møtt Hr Procurator Uldahl af Odense ved sin Fuldmægtig Anders Petersen i følge Hands Excellence Hr GehejmeRaad og Stiftsbefalingsmand Billes høye ordre af 13 hujus for at iagttage de ombragtes Forsvar saavidt lov og Rett tillader og er Gemæs. - Derefter Retten fremkaldede de indstevnte Vidner, og for dem samtlig oplæste Forklaringen af Loven over den Eed de skal aflegge med yderligere Formaning, at de tager deres Salignhed i agt og vogter dem for meenEed med dend deraf følgende timelig og evige Straf. - Actor fremlagde Hr Herretsfogdens Forretning ved de fem dødes legemers optagelse under 6te Aug sidst, og begierede at de 6 Bønder, som haver overværet og underskrevet denne Forretning først maatte fremstilles for under Lovens Eed at bekræfte dend fremlagte Forretnings Indhold, og derefter aflegge deres Vidnesbyrd og Forklaring paa Actors til dem fremsettende Spørsmåale. Forretningen blev oplæst

(næste side 258a)

for Retten, og de tvende Mænd der samme som Vidnesbyrd har underskreven, neml. Hans Pedersen og Søren Clausen bekræftede med lovens Eed, at de har været nærværende da de afdøde fem mennesker er optaged af Vandet, og er vitterlig alt hvad som angaaer optagelsen, og hvorledes de med Gierde er omsat i Herretsfogdens og fleres overværelse, og viidere har de ikke været overværende eller Concernerer³ deres Underskrift. Actor tilspurgte de fremstillede 2de Vidner 1. Om de veed, og omtrent kand bestemme, naar dend ulykkelig hændelse skal have tildraged sig som For-

² David Thiedke, stadskirurg i Odense, og Johan Fridrich Ortmann, do.

³ vedrører

retningen omformelder? - Mændene svarede: De saa dem først om morgenen da Herretsfogden kom der om anden Dagen, og altsaa slutter at Gierningen er skeed Natten imellem Torsdag og Fredag.

2. Har de enten selv eller ved andre kort førend denne Ulykke skeede har seet møt eller talt Anders Andersens hustrue eller børn, og naar sidste Gang? - Mændene svarede: de var ej noget vidende det omspurgte angaaende. - 3. Er der Huuse eller Bøliger nær ved den saa kaldede Krogbæk, hvorfra de Døde blev optaged? Mændene svarede: der er ingen Huuse paa omtrent en halv fierding vej nær, og ligger Krog-Bæk i en afsides Krog hvor ingen Vej gaar, og er ingen opfart med Baade eller noget saadant. - 4. Veed de intet videre til oplysning om denne Ulykke? Mændene svarede: Nej, og veed de ingen af deres Bye som har seet de Drukne kort før Ulycken skede.

5. Er Vidnerne bekiendt hvorledes Anders Andersens og huustrues førte liv og levnet har været? - Det eene Vidne Hans Pedersen kiendte Anders Andersen og vidste intet ont om ham, det andet Vidne Søren Clausen vidste aldeles intet om dem.

6. Var der dybt eller lavt Vand, hvor de døde legemer fandtes. - Mændene svarede: Vandet gaar ind og ud, og da de blev optaged var der ikke mere Vand end at Mandens Ryg var kiendt, og kunde klarlig see dem alle sammen i Vandet. - 7. Veed de, om de Reeb, som de Døde fandtes sammenbundne med, var Anders Andersen tilhørende, eller kommen andenstæds fra. - Mændene svarede: Det vidste de ikke. - Defensor Fuldmægtig Sr. Petersen tilspurgte Vidnerne 1. om de kunde skiønne eller slutte sig til, at Anders Andersen, da de saa ham som omforklaret liggendes i Vandet, at det deraf kunde driknes, og om de fornemmede at Anders Andersen i saadan Stilling kunde ombringe og drukne sig selv? - Mændene svarede: at de

(næste side 258b)

kunde ikke sige videre her til, end at de saa Anders Andersens arm laae over dend ældste Piiges Bag-hoved.

2. Om Vidnerne veed eller saae, da de Døde blev optaged af Vandet hafte Penge eller andet hos sig. - Vidnerne svarede: Det vidste de ikke. - 3 om Vidnerne kand viide enten de dræbte hafte selv ombragt sig eller af skarns Mennisker Røvere eller

deslige som landet i disse Tiider for endeel skal være bebyrdet med /: og hvorefter i disse dage har været foranstaltet en General Inqvisition og eftersøgning :/ kand være ombragt, og derefter nedslengt i Vandet. Mændene svarede: de saae, at de var indbundne alle fem i een Klynge, og paa saadan maade er de nedstyrted i Vandet, men ellers saae de ingen Voldsom Kiendetegn paa dem. - 4. Om Vidnerne saae de Døde Mennisker nøgne og afklæd, og om der i saa fald fandtes nogen saar eller blaae Pletter paa deres legemer? Mændene svarede de saa ej noget paa de afdøde, de var og ikke heller afklæd. - 5. Om Vidnerne ikke veed eller af andre har hørt: at dend druknede Anders Andersen og Hustrue af nogen skal være truet af ond medhandling for det af deres eene barn begaaede ringe Tyverie? Mændene savrede: de vidste aldeles intet derom at forklare. - Saasom ingen af Parterne hafte disse 2de Mænd videre at tilspørge blev de fra Retten demitteret, og igien fremstoed de øvrige fire som har underskrevet forretningen neml. Peder Clausen, Knud Rasmusen, Jørgen Madsen og Jens Jacobsen af Øster Lunde, som aflagde lovens Eed, at ville vidne Sandhed, og derunder tilstoed: at de hafte været nærværende da Herretsfogdens Forretning blev forfattet og samme Underskrev, hvis Indhold, saavidt dem angaaer, de her for Retten tilstoed; Hvorefter Hr Procurator Trøvel tilspurgte disse Vidner 1. Hvorlengde de har kiendt Anders Andersen og Huustrue, og om de har været berygtiget for een eller anden Skarnagtighed? Vidnerne svarede: de har kiendt dem saa got som fra deres Ungdom af, da de begge ere født her i Sognet, er ellers ikke bekiendt at de har været berygted for noget u-anstændigt, hvorhos det eene Vidne Jens Jacobsen erindrede, at Pigebarnet Karen efter eigen bekiendelse har taged det som i Forretningen er anført, men Forældrene har hand aldrig beskyldt, eller veed noget ont om dem at siige. 2. Naar saae eller talte Vidnerne sidst med Anders Andersen og Hustrue, førend dend Ulyckelige (næste side 259a) tildragelse skeede med dem og Børnene? Mændene svarede: de talte med Anders Andersen om Torsdag middag, som de blev funden døde og druk-

nede om Fredagen efter. - 3. Veed Vidnerne intet at angive, som kunde eragtes at have foranlediget dette Gruusomme Mord, viidere end de under Forretningen af 6 Aaug har forklaret. - Vidnerne savrede: de vidste intet herom. - 4. Da Vidnerne sidst som omvunden talte (med) Anders Andersen og Hustrue, forefandt de dem da at være ved deres Fornufts fulde brug? - Vidnerne de fandt dem ved fuldkommen Fornuft og Forstand. 5. Veed de om Anders Andersen har ejet saadant et Reeb deels af Haar deels af Hanp, som de døde legemer fandtes sammenbundne med? Vidnerne svarede: De vidste ikke det omspurgte. - Sr Petersen begierede at Retten behagelig ville imodtage Vidnernes Svar paa de af ham til forige Vidner fremsatte 3die og 5te Spørsmåale? Vidnerne svarede: at de saa dem sammenbundne i een Klynge og havde der noged tilføyet dem nogen Ulempe hafte de vel ikke bundne dem sammen, slengt dem saaleedes befunden er. - 5te Spørsmåal derom var de intet bevidst. - Siden ingen af Parterne haft disse Viidere at tilspørge blev disse demitteret, og igien fremstoed Lars Madsen af Øster Lunde, som aflagde Llovens Eed og svarede paa de af Actor til næstforige 4re Vidner fremsatte Qvæstioner saasom til 1. ligesom forige Vidner, til 2 liigeleedes. - Til 3die Spørsmåal er ham intet bekient, Forældrene andgaaende men Torsdagen som disse fantes død om Fredagen saa hand det Tøj som dend eene Piige - barn Karen var beskylt for at skal have taget fra Jens Jacobsen. - 4. Svarede Vidnet at bemelte Torsdag talte hand med Anders Andersen og Huustrue og befandt dem ved sædvanlig Fornuft og Forstand. - Til 5. Det veed Vidnet icke, ej heller kiente saadan et Reeb. - Sr Petersen tilspurgte Vidnet i anledning af Vidnets Svar paa Hr Troyels 3de Qvæstion, hvoraf Vidnet meener, det skulle være anledningen til det begangne Mord, det Tøy, som Vidnet forklarer, hand saae dend omvundne Tiid? - Vidnet svarede: hand kunde ikke viide at saadant kunde være anledning til saa daarlig en Gierning. - Og da Vidnet ikke videre blev tilspurgt blev hand fra Retten demitteret, og igien fremstoed Jens Larsen af Øster Lunde, som aflagde lovens Eed, og svarede paa Hr

(næste side 259b)

Trøyels 1 Spørsmal, at han har kiendt Anders Andersen en 16 Aar - og Konen i 10 a 12 aar, og har ellers nok hørt af een og anden som hand ikke veed at nevne at de skulle være berygted for at ville snappe et lidt, videre siger Vidnet at hand ikke veed hvad der har kundet give Aarsag til det af Anders Andersen og Huustrue begangne Mord, kand ellers ikke tænke, at det lidet, som Pigebarnet var beskylt for skulle være Anledning til det begangne, og videre vidste Vidnet ikke paa Acors Spørsmal at svare. - Paa de Defensor til forige Vidne giorte Spørsmale vidste Vidnet ikke efter nøye Examination at forklare, hvorfor dette Vidne blev demitteret og igien fremstøed Hans Nielsen fra Øster Lunde, som aflagde lovens Eed og svarede paa Actors Spørsmale. Det hand har kiendt de afdøde en 6 aars Tiid, og i dend Tiid veed hand ikke, eller har hørt andet om dem end ærligt og got, Vidnet saa Mand og Koene Torsdag noyed for Søebierg hieme i deres Huus, som om Fredagen næst efter fantes druknet men talte ikke med dem, Vidnet veed ellers ingen anledning til dend forøvede Gierning, uden det maae have været det som det eene Pigebarn skal have taget fra Jens Jacobsen, har ellers ikke hørt nogen true afdøde, ellers tilstøed Vidnet at Anders Andersen gik i Dagleye og derved forteinte sit Brød. - Paa Defensors Spørsmale vidste Vidnet intet at forklare, altsaa blev hand fra Retten demitteret, og igien fremstøed Jesper Pedersen af Øster Lunde, som aflagde lovens Eed og forklarede paa Actors Spørsmale at hand er en 30 aar og har kiendt de afdøde saalenge hand kand huske, og ellers veed ikke noyed ondt om de afdøde videre end forhen er Wentileret om Pigen, det øvrige af Vidnets udsigende var ligesom næst foriges. - Paa Defensors Spørsmal vidste hand neml vidnet ikke at forklare enten⁴ at nogen hafte truet dem eller givet anledning til dend forøvede Gierning, hvor hand fra Retten blev demitteret, og igien fremstøed Rasmus Jørgensen af Øster Lunde

⁴ dengang sagde man ofte enten .. eller i stedet for hverken .. eller

som aflagde lovens Eed og vandt, at hand har kient Anders Andersen og Huustrue i dend Tiid, hand hat boet her i Byen, som er en 15 Aar i hvilken Tiid hand ikke veed eller har hørt

(næste side 260a)

noged ondt om Anders Andersen og Hustrue ikke heller kand sige noged, som har anlediget dem til dend Gruelig Gierning som er begaaed, var ellers bekiendt det samme som om Pigebarnet af forige Vidner var forklaret, det sidste Vidnet saae Anders Andersen var dend Torsdag ved mid-aftenstider som de blev funden druknet Fredagen næst effter, Reebet kiendte Vidnet ikke og var ej heller videre i Sagen bevidst paa Actors Spørsmaal. - Paa Defensors Spørsmale svarede Vidnet: 1. at hand derom ikke var noget vitterligt 2. Da de blev løst fra hverandre faldt der nogen smuler fra dem af et liidet brød, som Koenen hafte ved sig. Til det 3die kunde vidnet ingen Forklaring gjøre om. - 4de: Dertil svarede Vidnet at hand ikke hafte seet dem nøgne, og derfor ikke kunde gjøre nogen Forklaring paa Spørsmålet. -

5te: Dertil vidste Vidnet intet at forklare, og hafte ikke hørt noged om Spørsmålets Indhold. -

Sr Petersen tilspurgte Vidnet videre, om hand ikke vidste eller kunde formoede, hvorfor og i hvad Anledning Anders Andersens Hustrue hafte taget det omvundne brød med sig, som Vidnet forklarer hand saae at falt ud af Anders Andersens Hustrues Forklæde, da hun fra de andre blev opløste? Vidnet svarede hand vidste ikke i hvad anledning hun som forklaret hafte medtaget det omvundene Brød, Dereffter blev Vidnet demitteret, og igien fremstoed Jens Nielsen af Øster Lunde, som aflagde lovens Eed og forklarede at hand har kient Anders Andersen og Huustrue i 16 aar, og i dend Tid veed hand ikke at tilsige Anders Andersen og Huustrue noged ondt, det sidste hand talte med dem var Torsdag da de fandtes døde Fredagen effter, vidste ellers ingen anledning som kunde tilskynde dem at begaae det Mord som skeed er, og bemelte Tiid kunde hand ikke mærke andet end de joe var ved deres sædvanlig Fornuft og Forstand, det omspurte Reeb var Vidnet ikke bekiendt eller veed noged om. - Paa Defensors Spør-

maale vidste Vidnet intet at forklare, og alt-
saa blev hand fra Retten demitteret. - og igien
fremstoed Maren Pedersdatter af Øster Lunde
som aflagde lovens Eed, og tilstoed at hun
er tilhuuse og boer i dend ene ende af det Huus
som Anders Andersen med Hustrue og Børn
forhen har beboet indtil dend bekiendte Ulycke
(næste side 260b)

er skeed, hun har boet ib samme Huus med dem fra
sidstleden Mikkelsdag, og i dend Tiid veed hun ikke
at tilsige dem noget ondt i nogen maade, det sidste
hun talte med dem begge var Torsdag Aften lidet efter
Soelb..g, som de blev funden død Fredagen næst
effter, dend omvundne Aften som Vidnet sidst talede
med dem, bad de Vidnet at passe deres Børn imedens
de gik til Nislefgaard, og derpaa gik de nemlig
Manden og Koenen ud og imidlertiid de var borte
gik de 2de yngste børn til Sengs effter de hafte afklædt
sig, men dend ældste Pige, ville ikke gaae til Sengs
førend hendes Forældre kom hiem, men blev
siddende paa Dør-Træet ud til Gaarden, og imid-
lertiid talte Vidnet og denne Pige med hverandre
indtil Forældrene kom hiem, da Vidnet gik i sin
Seng og talte hverken med Forældrene eller Pigen
dereffter, ej heller fornam videre til Dem, om
mOrgenen, da Vidnet opstod strax det var lyst fandt
hun laas for Anders Andersens og Hustrues Dør,
da Vidnet forestillede sig at Koenen var gaaed ud at
malke siden de hafte en Koe, imidlertiid blev
disse afdøde folks Gies staaende i Gaarden,
som Vidnet forundret sig over, siden Anders
Andersens Hustrue altid plejet at lukke Giessene
ud førend hun gik ud at malke; Vidnet lukkede
altsaa Giessene ud og gik ind i sine egne Værelser
igiene, siden hun tænkte at Anders Andersen og
Hustrue var gaaed ud at besøge een eller anden
af deres gode Venner, og meente at Børnene
hafte ligged inde i deres Seng; Henover Middag om
Fredagen hørte hun det blev sagt af en Brudeskare
som kiørte igiennem Byen, at de var druknet,
som Vidnet dog ikke troede, men førend de, som
omvundet er, gik til Nislefgaard, bad de Vidnet hun
ville passe paa børnene til de kom igien, hvor-
ved hun fandt baade Mand og Koene som sædvan-
lig ved Fornuft og Forstand, iøvrigt vidste Vid-
net ikke at udsige noged som kunde foraarsage
eller give dem anledning til dend forøvede

Gierning, ej heller hørte hun mindste til dem om Natten enten Ueenighed eller anden Tale, ej heller kunde hun mærke noget, som kunde give mistanke, det forhen omspurte Reeb vidste hun ingen Forklaring at gjøre om. - Paa Defensors Spørsmåle vidste hun intet at forklare, da hun ej heller saae de druknede Mennesker enten da de nyelig vare druknede ej heller kort derefter, hvorfoe Sr Petersen tilspurgte Vidnet videre, om Vidnet veed hvad Anders Andersen og Hustrue forretted paa Nislefgaard dend omforklarede Tiid? Vidnet svarede det vidste hun ikke. 2. Hvorledes fant Vidnet (næste side 261a)

Anders Andersen og Hustrue at være til reede, da de var kommen hjem fra Nislefgaard? Vidnet har forhen forklaret, hun talte ikke med dem effter at de var komet hjem fra Nislefgaard, det var og dend Tid mørkt. - 3. Om hun veed hvad Byemændene forretted i Anders Andersens Huus om Torsdagen tilforn da de der skal have været forsamlet? Vidnet svarede hun vidste det ikke. - Derpaa blev Vidnet demitteret. - Saa fremstoed Søren Madsen, Peder Hansen, Niels Larsen, Carl Nielsen og Jacob Christensen samt Erik Larsen af Øster Lunde, som aflagde lovend Eed, og effter at de nøye var examineret om hvis de i denne Sag maatte være bevidst, udfalt deres Udsigende ligesom forige Vidner har forklaret, og altsaa eragtes ufoenøden enhver især at examineres, ligesom det og var ufoenøden, at anføre hvorlengde enhver især hafte kjent dem, som de dog forklarede nogen at have kiendt dem saalengde de kand mindes andre 20 a 28 aar og i dend Tiid ej kunde tilsige dem nogen usømeligt og har de alle seet og talt med Anders Andersen og Hustrue Torsdag Eftermiddag, som de var bleven funden druknet om Fredagen, de var ellers bekiendt det lidet lintøj, som forige Vidne har omtalt, angaaende den ældste Datter, som hafte taget det Lintøj, som i Herretsfogdens Forretning er anført. - Paa Defensors Spørsmåle kunde de ikke sige at have hørt, at Anders Andersen og Hustrue var bleven truet eller ilde beegnet, mindre var de bevidst noget som kunde give anledning til dend forøvede Gierning, paa Defensors 3die Spørsmål til næstforige Vidne forklarede Vidnerne at Byemændene vare samlede om Torsdagen ved Mid-

aftens Tiid med flere af laugs mændene hos Anders Andersen og Hustrue angaaende forhen omvundene lintøj, som den eene Pige skulle have taged, men derved skeede ingen Trudsel eller ond tiltale til Anders Andersen og Huustrue af mændene som var forsamling angl lintøjet, og skeede Samlingen effter Jens Jacobsens Foranstaltning. - Saa fremkom alle Skræder her i Øster Lunde, som aflagde lovens Eed om Sandheds Udsigende, hvis forklaring paa begge Parters Spørsmåale) var ligessom de foriges. - Dereffter Actor fremstillede til Vidnesbyrds afleggelse Anne Kirstine Jørgensdatter, Mariane Frandsdatter begge Tienniste Piger her af Byen, som har været med at klæde de druknede 3de Børn til deres Jordefærd (næste side 261b)

hvilke effter at Eedens Forklaring af Lovbogen var bleven oplæst aflagde lovens Eed at ville vidne Sandhed, og derpaa forklarede paa Actors Tilspørsel at de var med at klæde de 3de druknede Børn, og fantes der ikke paa deres blotte legemer allermindeste Kiendetegn, det de paa nogen Maade var bleven ilde beegned, saasom med Slag blot Kiød eller noget saadant, i hvorvel Vidnerne siger, at de klæde dem af og toede deres legemer, alleene dette at det var kiendelig at see hvor Rebet var bundet om dem, siden Kiødet var runket og valen? omkring hvor Rebet var bundet om dem, videre Forklaring vidste de ikke, ej heller var dem noget bekient om Defensors til forige Vidner fremsatte Spørsmåale, omendskiøndt de nøye om samme uden for Protocollen var bleven foreholdt og betydet. - Videre fremstillede sig Hr Birkedommer og Forvalter Fogh, som aflagde lovens Eed og forklarede, at alt det hand i dend forstevnte Sag er vitterlig er, at afvigte Torsdags 8te Dage henmod Aften kom 2de af Øster Lunde Mænd naunl. Jens Larsen og Niels Larsen ned til Østrup til ham og forlangte paa samtlige Byemænds Vegne, at hand ville komme til deres Stevne, da samtlig Byemænd var forsamlede i anledning af et Tyveri, der hos Jens Jacobsen var begaaet af lintøy, hvorpaa Deponenten satte sig paa sin Hæst og fulgte med disse 2de Mænd til Øster Lunde Bye hvor hand forefandt midt paa Gaden uden

for Anders Andersens Huus samtlige Byemænd staaende omkring det lintøj, som Jens Jacobsen savnede, som de foreviiste ham, og sagde at Anders Andersens Hustrue hafte leverit dem det alt er under Forsegling hos Oldemanden her i Byen, og det samme som de 4re Mænd i Forretningen har forklaret hvad er, hvorpaa Deponenten spurgte Anders Andersen og Huustrue hvor de kunde faa saadant et Forsett at ville gjøre sig deelagtig i noged Tyverie, svarede de: de vidste ikke noget deraf, men deres ældste Piige var kommen bærendis med det til dem under forgivende, at en sort Stoder Mand skulle have gived hende det en toe a tre Gange effter hinanden, hvorføre Deponenten spurgte Piigen om det saaledes forholt sig som hinded Forældre foregav, svarede hun i Førstningen joe, men der effter strax tilstoed at hun hafte taget det hos Jens Jacobsen, hvor hun i samtlige Byemænds og Deponentens hos og overværelse foreviiste Skrinene og Stæderne i Stuen hun hafte taget dette
(næste side 262a)

lintøj, hvori hun ikke ville tilstaae at hendes Forældre var vidende, som dog effter omstændighederne hafte gjort sig hver mistænkelige, at hæle med deres Datter, og været viidende om hendes Tyverie idet Pigen foreviiser et Stæd i hendes Forældres Hauge hun hafte lagt det paa, og Moderen et andet Stæd hvor hun har taget det og leveret Mændene, men som det i befundene Tyverie i Anders Andersens Huus syntes ringe og uden mand strax kunde overbeviise disse Forældre eller Børn videre end dette lidet lintøj andet Tyverie, sagte Deponenten til Mændene, det kunde ej mere herved gjøres strax uden alleene de kunde ved 2de Mænd lade Anders Andersen med Hustrue og Børn kalde til Lunde Scham Herreders Ting til næste Torsdag for at høre Vidner og lide Dom for hvad herudi dette eller andet Tyvereie kunde dem aabenbares, hvoreffter Fogh som i selv Samlingen af Mændene stedse var tilstæde hos, satte sig derpaa paa sin Hæst og reed hiem til Østrup, og hørte ej videre til disse Mennsker førend om Fredag Aften paa Raunholt hvor Deponenten var ved sit Birk, hvor det fra sin Fuldmægtig Sr Damsgaard paa Nislefgaard hannem blev berretted denne ulyckelig tildragelse, som denne Anders Andersen med Hustrue hafte foraarsaged sig selv og

deres Børn idet de imellem Østrup og Dagstrup Enggaard i dend saakaldede Krog-bæk skulle være ombragte og druknede. - Sr Petersen tilspurgte Vidnet 1. Om ikke Anders Andersen eller Hustrue var hos Vidnet paa Nisjefgaard sidstleden Torsdag 8te Dage, og beklaged sig over dend Forseelse deres Datter skulle have begaaet i at have taget fea Jens Jacobsen i Øster Lunde noged ringe Lintøj, og hvorledees benefnte Anders Andersen samme Tiid udlod sig? Vidnet svarede: at hand ikke dend Aften var paa Nislefgaard, saasom hand boer i Østrup hvortil hand ligesom før omvunden er toeg, da hand hverken hørte saae eller talte Anders Andersen Hustrue eller Børn mere end hvad som hand har forklaret skeedte i Øster Lunde Bye i samtlige Byemænds hos og overværelse. - 2. Om Vidnet ikke er bekiendt, at da det lidet eller ringe Tyverie som omvunden skal være forøvet af Anders Andersens Datter, skal Anders Andersens Hustrue være bleven tiltalt og udskiældet paa det haardeste af Jens Jacobsen og Huustrue, som foregiven Eyere af det lidet effter sigende dem fra-stioled tøj, og at Anders Andersens Koene i blandt andet skal være udskiældet for Tyveqvinde (næste side 262b)

med viidere? Vidnet svarede: I dend Tiid hand var i Lunde hørte eller mærkede hand ej noged til det omspurgte, da hverken Jens Jacobsen eller Koenen eller andre talte dem et u-anstændig ord til, men Mændene sagde paa deres Stevne, at de saavel i deres Bye som andre ville have dend Rett til sit, at enhver kunde beholde det, og videre blev ej talt eller dem tilføyed i ord eller Gierning end hvad deponert er. Dereffter fremstillede sig Sr Damsgaard fra Nislefgaard og under Lovens afglagde Eed forklarede hvis hand i dend forstevnte Sag maatte være vidende: var allene dette: at udi sidst afvigte Torsdags 8te Dage lidet effter Solens nedgang kom dend nu afdede Husmand Anders Andersen med sin Koene ned til Nislefgaard, og hørte Vidnet da, at de begge med Grædende Taarer beklagede sig for Forpagter Jørgensen inde i hands Stue hvorledes de var kommen i saadan Fortræd, at deres ældste Datter havde taget noget smaat lintøj fra Jens Jacobsen eller Koene i Øster Lunde, for hvilked de ni i Dag var bleven udkaldet effter Hr Birke-dommer Foghs ordre af 2de Mænd til Blastrup Ting

8nde Dagen dereffter for der at lide Dom, bad derfor og tillige Forpagter Jørgensen, at han vilde see, at rede dem ud hos Birkedommer Fogh, hvortil Forpagter Jørgensen svarede, : det var en Sag, han ey kunde have med at bestille, eller hielpe dem i. Vel hørte Vidnet tillige Anders Andersen h..ge for Forpagter Jørgensen, at Hr Birkedommer Fogh skulle med, sin Nærværelse i Lunde haver? stødt ham paa sin eene Axel, men foreviiste intet enten for Jørgensen eller Vidnet nogen blot eller bart Stæd, hvor af noget kunde sees viidere, end hvad han foregav selv. Endelig bad og Anders Andersen Vidnet selv om, at bede for sig, hvortil Vidnet svarede: at han intet ondt skulle tale for ham; men det vilde ellers ankomme paa, hvorledes Udfaldet kunde blive, naar Sagen kom i Rette, og derefter gik Anders Andersen og Konen ud af Nislef Gaard, og Vidnet ey saa dem siden levende. Samedags Aften noget effter Anders Andersen og Koene var bortgaaet erholt Vidnet ordre fra sin Principal Hr Birkedommer og Forvalter Fogh, om at indfinde sig næste Morgen effter i Lunde Bye hos benefnte Anders Andersen, for at Specificere og Wurderen hands Boe og ejende til dend anleggende Sags Uddrag for i befundene Tyverier hvilked og af Vidnet blev effterkommet, da hand om
(næste side 263a)

Fredag Morgen kl ongefæhr 6½ indfandt sig i Øster Lunde, men effter at Vidnet hafte faaet tvende mænd kaldet til sig for at overvære dend agtende Forretning, og de kom til Anders Andersens Huus fantes der laas for Forstue-Døren og Døren for Brøggerste lukt inden til, ss det ej var muelig uden at brække Dørrene at komme ind i Huuset, hvorudover Vidnet resolverede at melde saadant for sin Principal Hr Birkedommer Fogh for at indhendte nærmere Forholdsordre, og til dend ende rejste strax ned til Gammel Østrupgaard og berettede som melt at Dørrene var lukt, og ingen dend Dag i Lunde Bye havde fornemmed eller seet enten Anders Andersen Koene eller børn ligesom og at Anders Andersens Koe endog paa dend Tiid af Dagen endnu stoed u-fløtted og umalked. Birkedommer Fogt befaledede altsaa Vidnet, at beordre Lunde mænd det de skulle have tilsyn saavel med Huuset som antage sig Koen til

oppassning indtil Anders Andersen eller Kone kom hjem, hvilke man forestilte sig hafte været gaaet af Bye i andet deres Erinde, hvilken ordre og Damsgaard besøgede forkyndet for Øster Lunde Byemænd, og derefter ved middags tider igien rejste hjem til Nislefgaard, hvor da et pr Timerstiid over Middag dend bedrøvelige tildragelse blev sagt først af en fattig Mand og siden af andre adskillige og for at blive forvissed om Sandheden om denne fast utrolige og uhørte Gierning, loed Forpagter Jørgensen en sin Karl ride til dend saa kaldet Krog-Bæk for at see om det forholdt sig som var forebragt hvilked desvære befantes saaledes i sig selv og senet da Vidnet strax bud til Hr Birkedommer Fogt, som dend Dag var paa Raunholt og melte ham dend bedrøvelig tildragelse, hvilked var alt hvad Vidnet til oplysning var vidende. - Derefter fremkom Forpagter Sr Jørgensen fra Nislefgaard, som aflagde lovens Eed at ville vidne Sandhed, og effter at hand af Retten nøye var examineret om hvis hand i denne Sag maatte være bevidst, indfalt hands Vidne og Forklaring ord til andet, som Sr Damsgaard har udsagt, alleene derved er dend Forandring at Vidnet ikke har hørt paa hvad Stæd Anders Andersen af Hr Birkedommer Fogt er bleven slaged (næste side 263b)

ellers veed Vidnet ingen Forandring at gjøre i hvad Sr Damsgaard har forklaret. Hr Birkedommer Fogt, som hafte anhørt disse 2de sidste Vidners udsigende under Foregivende at Anders Andersen eller Huustrue skulle have sagt til dem, at Hr Fogh skulle have slaged eller stødt dem, kunde Fogh med en god og frelst Samvittighed benegte ligesom og heele Øster Lunde Byemænd, som bestandig var tilstæde i dend Tiid Fogh var i Lunde bevidne at der i mindste ej var tilføyet Anders Andersen af Fogh noged af det foregivende Hug eller stød men i alt modsagde dette som gandske ugrundet og usandfærdig foregivende. - Derefter fremstoed Sr Meyer fra Østrupgaard, som aflagde lovens Eed og forklarede, at ham var ej videre i Sagen bevidst end hand har bievaanet Herretsfogdens holte Forretning af dato 6 aug sidst, og saaleedes veed sig saaledes at forholde, som deri er anført, og skede? Vidnet, møde effter Herretsfogdens For-

langende at der maatte være een tilstæde paa Sr Krigs Raadens Vegne paa hvis Grund de af-døde er funden. - Dereffter blev fremstilled Dines Rasmusen, som tiener Rasmus Madsen i Dagstrup for hvem eedens Forklaring blev oplæst med For-maning til Sandheds udsigende og vandt, at dend samme Dags Formiddag som Herretsfogden blev skikked bud angaaende de døde, som fandtes i Krog-Bæk var Vidnet udsendt for at hente et læs høe i dend saa kaldet Enggaards mark, og da Vidnet kom op paa Høe Stakken saae hand der laae noget i bem(eld)te Krog-Bæk, hvorpaa Vidnet raabte paa nogen andre Folk som gik i marken, der og kom til ham og saae det samme som Vidnet nu har sagt, men disse kiente ligesaa lidet disse druknede som hand selv, og uden at røre noget ved dem blev sat et Vare-tægt over dem indtil der kom bud til Hr Krigs Raad Schebye og videre var Vidnet ikke bevidst. -

Actor som ikke vidste flere Vidner til Sagens oplysning at fremstille, formeente, at det af de førte Vidners udsigende saavel som Herretsfogdens Forretning meer end fuldkommen nok er bleven oplyst og beviist, at Huusmand Anders Andersen af Lunde og Hustrue Kirsten Hansdatter har med frie Villie og beraad Huue Natten imellem dend 4 og 5te aug sidstleden begaaet dette grusomme og uhørte Mord paa dem selv og deres 3 Børn foranlediget /: saavidt som kand sluttes:/ veed det af Vidnerne omvundene og af deres eene Barn begaaede Tyverie hvori de formodenligen ej har været gandske uskyldige og derfor af frygt for Straf resolverit til denne ugudelige Gierning at drukne dem selv og deres 3de Børn; Thi foruden det beviis herom som indeholdes i Herretsfogdens Forretning af 6 aug bad Actor Dommeren ville attendere

(næste side 264a)

til følgende af de i Dag førte Vidnesbyrd; Der er Indersten Maren Pedersdatter har forklaret under sin Eed, at de tvende mindste børn allerede om Aftenen den 4 Aug vare afklædte og i deres Seng, da deres Forældre er omtrent kl 10 kom hjem til deres Huus, og at, saa snart det var lyst paafølgende Morgen d. 5 huius fant hun hengelaas for Døren, da de allerede om natten alle vare udgangne. - De 2de første Vidner saavel som det sidste Vidne Dines Rasmusen have eenstemmig bevunden, at disse ugudelige Forældre med

deres 3de børn ere forefundne druknede og liggende i dend saa kaldede Krog-bæk Fredags morgen den 5 Aug. - Heraf er det klart at Forældrene Natten imellem den 4 og 5 Aug effter at de var kommen tilbage fra Nislefgaard maae strax have overlagt og besluttet dette ugudelige Mord, og at de til dend ende maae have taget deres 2 mindste børn op af Sengen, og same Nat i værksat og fuldført dette overlagte grusomme Mord paa dennem selv og børnene, hvilked er saa qvalificeret og uhørlig, at der ikke een-gang o lov og Forordninger er dicteret Straf, men i følge Forordningen af 16 Octob 1697 skulle til Straffens bestemmelse referéres Hands Maits hvis disse udædige mennesker ikke tillige paa dem selv hafte begaaed mord, og altsaa egentlig ikke kand føle og undgielde paa deres legemer dend ellers Convenable Straf, saa her ikke med deres legemers behandling kand obtineres⁵ andet end skræk og afskye for andre i hvilken henseende og siden Sagen ikke taaler ophold Actor fandt sig beføyet at gjøre følgende Paastand 1. Anders Andersen og Huustrue Kirsten Hansdatter vorder tildømt som Morder at have deres Hovedlod forbrudt til Kongen, som ved øvrigheden har paatalt denne Sag. - 2. At deres døde legemer skal ved Natmandens folk vorde optagen af det Stæd hvor de til Sagens Ud-drag ere hensatte, og paa Natmandens Sluffe ud-føres til Herredetsn sædvanlige Retter-Stæd, og der legges paa Stejle, andre til Skræk og Afskye for saa uhørlig en Gierning; Og saaledes indlod Actor Sagen til Doms. - Sr Petersen i anledning af de førte Vidnesbyrd, saa sig anlediget at remarqvere⁶ følgende: 1. At ikke et af de førte Vidner har kundet bevidne, at de ombragte Mennisker har ført et u-skikkelig liv og levnet som Præstens attest ikke heller saadant i Munde fører. 2. Der er ikke heller nogen af de førte Vidner (næste side 264b) som har directe kundet sige og bevidne at Anders Andersen hafte begaaet mord ved at ombringe og drukne sine 3de med sig og Koene i Vandet fundene børn. - 3. Er det med 2de eenstemmige Vidner neml Sr Damsgaard

⁵ opnås

⁶ bemærke

og Forpagter Jørgensen eedelig ved deres eenstemmige Vidnesbyrd beviist, at Anders Andersen Torsdagen som hand paafølgende Fredag med Koene og børn fandtes druknet har været paa Nislefgaard og beklaged, at hand af Birkedommer og Forvalter Fogt for det af hands Datter begangne ringe Tyverie er bleven tiltalt og med slag beegnet, ligesom hand og formodentlig af byemændene ved dend ombenefnte Stiolne Gods ses efftersøgelse iværksatte Inqvisitions Forretning er bleven tiltalt og ilde beegnet /: skiønt ingen af dem saadant directe har villed tilstaaed (:/), altsaa er der ikke directe bevis for, men allene en blot Formodning, at Anders Andersen og Hustrue skal have ombragt og druknet deres 3 børn med dem selv, det og kand ansees troeværdigt at Anders Andersen der som melt er bleven ilde tiltalt af Forvalter Fogt og Byemændene kand have resolveret til endog i Consideration⁷ af dend Generale Inqquisition, som i disse Dage efter Høye Øvrigheds befaling over heele landet har været i værksat efter Røvere Tyve og deslige folk i at resolve til at rømme sin Vej med Koene og Børn af frygt for tiltale og videre Ulejlighed for det som melt af hands Datter forøvede ringe forøvede Tyverie, men siden anderledes kand være bleven til Sinds; Hvilked sidst ej heller kand ansees utroeligt siden nogle af de i Dag førte Vidner endog har gjort Forklaring, at der befandtes brød i Anders Andersens Huustrues Forklæde da hun blev fraløst hendes Mand til hvem hun var sammenbunden, hvorefter Sr Petersen paastoed at Anders Andersen og Hustrue som de der ej directe er overbeviist at have begaaet mord, entten paa dem selv eller deres 3de ved Dem i Vandet fundne Børn, i stæden for den af Actor over dem gjorde Hoved-paastand, bliver dømt Deris Døde legemer i stejle i Christen Jord at begraves samt Deris Boeslod, at være henfalden til Deris nærmeste Arvinger, Hvormed Sr Petersen ville erindre at det endog kand drages i tvivl, da Anders Andersen og Huustrue med Deres Børn, om aftenen havde draget af deris Huus, kand være kommet skarns Folk i møde, hvor af Landet som melt har været befønget, siden General Inqvisition efter
(næste side 265a)

⁷ betragtning/overvejelse

samme er bleven i værksadt, og af samme kand være bleven slagen og ombragt, og derefter i det omvundne Vand henslengte.

Actor svarede; at Sr Pettersen har icke mindste Grund eller skin af Beviis og Formoedning, til de Gierninger som hand fremsætter til en formeentlig undskyldning, for det af Anders Andersen og Hustrues begangne uhyrlige Mord, da der paa de Dødes legemer icke er funden nogen Kiendetegn til Slag eller Voldsom be-handling, undtagen fra Reebene, hvormed de var sammen bun-den har efterladt mærker, hvor for Trøyel under imodsiigelse af Sr Pettersens tilførte, henholt sig til sin giordte paastand, og der efter paastoed Dom. - Sr Pettersen svarede: at

Sr Trøyel er ubekiendt hvad entten der maatte findes blaae pletter eller Saar paa de Dødes legemer, siden de icke ved ordentlig

Syn er bleven efterseet, alleene 2de Piger ved Deris i Dag aflagte Vidnesbyrd siiger, at saa vidt De saa af de 3de Børns Døde legemer, erfarede de icke noget saadant, men er ubekiendt og uviidende om noget Saar eller Kiendetegn af slag maatte findes paa Anders Andersens eller Hustrues legemer, hvorføre Sr Pettersen henholt sig til sin giordte erindringer, og indloed Sagen til Dom. Actor

henholt sig til de aflagte Æedelige Vidnesbyrd, betreffende de 3de Børns legemers befundene Beskaffenhed, da de bleve klædte til Jorden, hvilke viiser hvor urigtig Sr Pettersen anfører deris udsigende, og iøvrigt henholt Actor sig til sit forige - Ht Birkedommer Fogt reserverede sig til sin mod Sr Jørgensen og Damsgaard, aflagde Vidnesbyrd, for saa vidt dennem af Anders Andersen, gandske Falske - lig og vrangelig, skulle være foregivet, at hand entten med Hug eller stød, skulle have tilføiet eller beegnet Anders Andersen eller Koene noget, som de samtlig i Dag sfhørte Vidner der bestandig var tilstæde ved Anders Andersen og Huustrue, i den tiid Fogt var hos dem, der alt imodsiger sig selv, og aldrig netten er eller kand blive beviislig giort, ligesom icke heller Fogt i den henseende har i mindste maader entten givet, eller tilføiet dem nogen Hug eller slag, som Birkedommer Fogt gandske imodsagde, og Protesterede i alle maader som ubeviislig giort og giørende? Defensor Sr Pettersens ugrundet ord den henseende tilført -

(næste side 265b)

Sr Pettersen formeente, i følge de ædelig afhørte Vidnesbyrd at have fuldkommen føie og anledning til denne erindring hand i henseende til Hr Birkedommer Fogh har fremført især naar samme sammenlignes med de øvrige af Sr Pettersen fremsadte erindrings og Defenssions Poster, som hand i alt til Rættens Gunstbehagelige Gotbefindende insinu?erede. -

Herretsfogden maatte førend Sagen optages til Doms udbede sig begge Parters udførlig Erklæring om de findes anderledes at oplyse Sagen end allerede skeed er, eller og de som de vel og forhen har ladet sig forstaae med vil indlade Sagen til endelig Dom. - Actor henholdt sig til sin forhen giorte Erklæring, at hand icke vidste videre til Sagens oplysning at fremføre og indlod Sagen til endelig Doms afsigelse. - Lige det samme Erklærede Defensors Fuldmægtig, i saadan henseende udmelte Retten de i loven anbefalede Meddoms Mænd, som effter at Dommeren med dem hafte Confereret om Sagens Beskaffenhed blev dend med de 8te Mænds Samtycke neml Anders Jensen Ditlef Jørgensen, Jeppe Jere?sen, Peder Lespersen, Jens Madsen, Anders Hansen, Niels Ditlefsen, Rasmus Hansen alle af Fremmeløf optagen til Doms, og i saa Maader afsagt

DOM

Det er saa afskyelig en Gierning, der kand være hørt i Christenheden, Som af Huusmanden Anders Andersen ikke alleene upaatvivlelig, men endog beviislig, eenig med sin Hustrue Kirsten Hansdatter har forøvet paa dem selv og 3de deres umyndige børn, Der omstændeligen beviises med i Rette lagde Forretning, forfatted sidst afvigte 6 aug af Rettens Middel, i overværelse af 2de Chirurgi af Odense, og en Mængde flere Mennisker, som har seet hvorledes bemelte 2de Mand og Hustrue med 3de Deres Børn laae Druknet, og derved dræbt udi een saa kaldet Krog-bæk, som har sit opløb fra Lumbye Strand; og da de ere optagne, har været med stærke Reeb i en Klynge sammenbunden. Hvilke beviiser herved Retten ved eedelige Vidner nærmere er stædfæsted. Vel er det ved de døedes Naboer i bemelte Lunde Bye saavel som Sogne Præsten Velærværdige bHr Heilmann forklaret, det de ikke veed at oplyse noget som kunde have bevæget Anders Andersen og Hustrue til saa forskrækkelig et foretagende mod dem selv og umyndige smaae børn viidere end deres ældste Pigebarn skal have taget lidet lintøj fra Jens Jacobsen eller Hustrue i bem(eld)te Lunde; Som maae være som det være vil saa er det noget der ikke under denne Sag kand paakiendes men enhver som i saa maader finder sig fornermet, maae have sig deres Ret reserveret. - Her er saa ikke det allermindste, som kand

(næste side 266a)

undskylde Anders Andersen og Hustrue, da Gierningen er det kraftigste bevis og ligger klart for Øyne, at Anders Andersen og Hustrue af beraad Hue, har udgaaed om Natten fra Huus og Hiem fuldkommen en halv fierdingvej optaged dem af deres Seng neml 2de børn og med disse arme børn forfoyet dem ned til Krog-bæk imellem Dagstrup og Østrup Byer, der sammenbunden sig med fornefnede Børn ved stærke Rebe, samt derpaa heel u-Christelig nedstyrted dem med deres 3de Børn i denne bæk, som der alle fem ere druknede, saa neppe forhen er hørt liige til saa ugudelig og u Christelige Forældre, der bliver at ansee som de groveste Mordere.

Saa Kiendes for Ret: At bemelte Anders Andersen med hustrue Kirsten Hansdatter, andre til afskye og deres legemer til Skam og skiendsel, bør af Natmanden paa hands Sluffe udføres til Retter Stedet her for Lunde Herret Horsebæk kaldet, og der nedgraves, samt have deres Hovedlod forbrudt og deres Jord til Kongen om de nogen haver item betale alle omkostninger, som paa dennem i alt er anvendt. - Actor som hafde anhørt denne Doms Afsigelse begierede samme snarest muelig beskrevet meddeelt for at indsende til Hands Excellence Hr. GeheimeRaad og Stiftsbefalingsmand Bille til nærmere Foranstaltning.

Torsdagen dend 18de Augustii

1774. -

(heldigvis slap de da i det mindste for at blive lagt på stejle !)